

FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER, SENTRALENHETEN

Barne- og familiedepartementet

Deres ref:

Vår ref:

Dato: 01.04.2020

HØRINGSUTTALELSE FRA SENTRALENHETEN FOR FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER – MIDLERTIDIG FORSKRIFT OM FORENKLINGER OG TILTAK FOR BARNEVERNET OG FYLKESNEMNDA FOR Å AVHJELPE UTBRUDD AV COVID-19

Fylkesnemndene viser til departementets høring om ovennevnte, med høringsfrist 1. april 2020 kl. 09.00.

Midlertidige saksbehandlingsregler for fylkesnemnda

Utbruddet av Covid-19, og smittevernstiltak i den forbindelse, har medført betydelige praktiske utfordringer med hensyn til avviklingen av fylkesnemndenes saker.

Dagens situasjon innebærer at de fleste hovedsaker som skal behandles med forhandlingsmøte ikke kan behandles innenfor lovens frister. Det foreligger en risiko for at barn opplever omsorgssvikt fordi sakene ikke behandles raskt nok i fylkesnemnda, og at barn og ungdom som er akutt plassert i beredskapshjem eller på institusjon blir satt i en uforutsigbar og utrygg omsorgssituasjon over tid. Det er også viktig at fylkesnemndenes saker etter helse- og omsorgstjenesteloven og smittevernloven behandles effektivt i den foreliggende situasjonen.

Det er viktig at det iverksettes avhjelpende tiltak raskt, og det foreligger derfor et klart behov for midlertidige hjemler som gir utvidet adgang til fjernmøter, fjernavhør og en kombinasjon av skriftlig og muntlig behandling, for å kunne gjennomføre saker effektivt i denne perioden og samtidig ivareta foreliggende hensyn til både smittevern og rettssikkerhet

På denne bakgrunn støtter fylkesnemndene departementets forslag til midlertidige saksbehandlingsregler for nemndene, slik de fremgår i forskriftsforslaget §§ 2, 3 og 4. Fylkesnemndene er enige med departementet i at forslagene balanserer hensynet til rettssikkerhet, smittevern og effektiv saksavvikling i den foreliggende situasjonen på en god måte. Det vises i denne forbindelse til at det både med hensyn til bruk av fjernmøte/fjernavhør og delvis skriftlig behandling legges opp til en konkret forsvarlighetsvurdering i den enkelte sak, hvor partene skal gis anledning til å uttale seg. Prinsippene for saksbehandlingen i fylkesnemndene, slik de framgår av barnevernloven § 7-3, er styrende for nemndas vurdering i den enkelte sak.

Når det gjelder departementets uttalelse om at det ikke bør åpnes for at adopsjonssaker kan behandles uten forhandlingsmøte og fysisk oppmøte, bør det tas et forbehold for adopsjonssaker hvor begge biologiske foreldre samtykker til adopsjon og forenklet behandling. Det foreligger en adgang til skriftlig behandling av disse sakene i dag, jf. barnevernloven § 7-14 andre ledd bokstav a,

da forutsatt at hensynet til en betryggende saksbehandling ikke er til hinder for slik behandling av saken. Departementets uttalelse om at adopsjonssaker ikke kan behandles skriftlig vurderes derfor å innebære en innskrenkning i forhold til gjeldende rett.

Det er viktig at de foreslåtte midlertidige saksbehandlingsreglene også gis anvendelse for saker som fylkesnemndene behandler etter helse- og omsorgstjenesteloven og smittevernloven.

Fylkesnemndene ber departementet vurdere hvorvidt det kan være klargjørende å eksplisitt angi dette i forskriften, i tillegg til eller istedenfor formuleringen i forskriftens formålsbestemmelse i § 1 andre ledd. Dette for å unngå at det oppstår uklarheter omkring dette i praksis.

Øvrige forslag

Fylkesnemndene støtter departementets forslag om utvidet frist for å inngi hovedsak til fylkesnemnda etter at det er fattet akuttvedtak, for å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst og utredet før saken inngis nemnda. I forskriften § 5 er det bare vist til vedtak etter barnevernloven § 4-6 annet ledd. Det bør også vurderes inntatt en henvisning til akuttvedtak etter barnevernloven § 4-25 andre ledd og barnevernloven § 4-9 første ledd. Det vises også til akuttbestemmelsen vedrørende menneskehandel i barnevernloven § 4-29 fjerde ledd. Når det gjelder vedtak etter § 4-9 første ledd er fristen for hovedsak seks uker i dag. Fylkesnemndene kan ikke se at det er drøftet hvorvidt det er behov for å øke denne fristen som følge av den foreliggende situasjonen. Det samme gjelder fristen på to uker ved akuttvedtak knyttet til mistanke om menneskehandel.

Fylkesnemndene er enige i departementets vurdering av at det i den foreliggende situasjonen bør være adgang til å flytte barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen som følge av smittevernhensyn. Adgangen bør imidlertid være begrenset til tilfeller hvor flytting er nødvendig på grunn av utbruddet av Covid-19, og denne begrensningen bør fremgår direkte av forskriftens ordlyd.

Fylkesnemndene er ikke enige i at det skal fastsettes en utvidet adgang til flytting uten at det samtidig etableres en mulighet til å påklage den enkelte flytteavgjørelse. Her bør det vurderes å innføre en forenklet klageadgang etter modell fra barnevernloven § 7-23, eller at det fastsettes en adgang til å bringe saken inn på vanlig måte etter § 4-24 eller § 4-17 etter at perioden for den midlertidige loven er opphørt og den foreliggende krisesituasjonen er over. Dette vurderes som viktig for å sikre kontroll med at det er smittevern som er den reelle begrunnelsen for flyttingen, og at det nye plasseringsstedet er egnet til å ivareta barnets behov. På bakgrunn av de foreliggende rettssikkerhetshensyn er fylkesnemndene ikke enige i følgende vurdering fra departementet:

«Et særlig spørsmål er om kommunen bør bringe saken inn for fylkesnemnda på et senere tidspunkt, når den konkrete krisesituasjonen er opphørt. Etter departementets vurdering vil dette bero på en konkret vurdering fra kommunens side ut fra en vurdering av barnets behov. Departementet finner ikke grunn til å foreslå særregler for dette.»

Adgangen til å få dette spørsmålet prøvd etter at krisesituasjonen er over, bør ikke bero på den enkelte kommunes skjønn.

Når det gjelder forslaget om adgang til å erstatte tilsyns- og oppfølgingsbesøk med andre kommunikasjonsformer, fremstår dette som nødvendig i den foreliggende situasjonen.

Pernille Pettersen Smith
Direktør

Ingrid Johansen
Fagsjef